

FINANSMARKEDSFONDET

Sluttrapport

Sendes per epost til prosjektets kontaktperson for rapportering. Forutsettes undertegnet av prosjektleder og prosjektansvarlig.

Prosjektnummer	322160
Prosjekttittel	EUs Green Deal, klimarisiko og finansmarkedet: Hva bør ansatte, investorer og kunder vite?
Prosjektleder	Anne Jortveit
Kontraktspartner	Norsk klimastiftelse
Prosjektperiode	2. januar 2021 – 7. august 2023.

	Ja	Nei
Er resultatene i hovedsak i samsvar med hva som var angitt i prosjektbeskrivelsen?	x	
Har fremdriften i prosjektet vært som forutsatt i avtaledokumentet?	x	
Er det vesentlige avvik mht prosjektkostnader og/eller -finansiering?		x
Er det andre vesentlige avvik i forhold til hva som var forutsatt i avtaledokumentet?		x

Kommentarer:

Ang. prosjektkostnader:

Utarbeidelsen av NANO-kurset ble mer tidkrevende enn antatt, vi brukte mye tid på kvalitetssikring og på å teste tekst og opplegg på utvalgte referansepersoner. Underveis i prosjektet økte ambisjonene noe da vi så at det nettbaserte NANO-kurset ble svært godt mottatt og at webinarne fikk mange påmeldte. Vi valgte derfor å bruke noen flere ressurser på distribusjon av NANO-kurs og på å arrangere et ekstra webinar.

Arbeidet med webinarne har generelt vært noe mer tidkrevende enn vi tok høyde for å søknaden. Også arbeidet med å skrive de 20 nyhetsbrevene har i gjennomsnitt tatt noen flere timer enn estimert i søknaden. Dette forklarer at prosjektet koster noe mer enn opprinnelig planlagt. Dette legges dermed inn som egeninnsats.

Prosjektet har også noe egeninnsats når det gjelder markedsføring og distribusjon og som vi ikke søkte penger til i prosjektet. Dette arbeidet har vi ikke finregnet på når det gjelder antall timer og dette framkommer derfor ikke i regnskapet.

Jamfør avtale skulle vi produsere leserinnlegg/kronikker basert på innholdet i dybdeartiklene. Det viste seg å være vrient å finne gode vinklinger som passer inn i regionale / lokale aviser, vi har derfor brukt samme emnet i et par av kronikkene som da er sendt til ulike steder i landet. Alle avtalte kronikkene er skrevet og sendt til aviser, fire har pt. kommet på trykk og vi fortsetter videre utover høsten til alle kronikkene er publiserte.

Sammendrag:

Formålet med prosjektet var kunnskapsproduksjon, kunnskapsformidling og allmennopplysning om tema knyttet til EUs Green Deal, klimarisiko og finansmarkedene – tema som får større betydning for norsk finansnæring, investormiljø og forbruker de neste årene. Da vi søkte om prosjektstøtte høsten 2020 hadde EU på trappene å etablere et klassifiseringssystem for hvilke økonomiske aktiviteter som kan anses som bærekraftige (taksonomien). I tillegg ville EU kreve at bærekraft integreres i finansiell rådgivning, at bærekraft integreres i kredittvurderinger og markedsanalyser og at bærekraft integreres i soliditetsregelverket – for å nevne noe. Med andre ord var det mye nytt på gang som skulle innlemmes i norsk lov og operasjonaliseres særlig i finanssektoren. Samtidig viste [undersøkelser i regi av Finansforbundet](#) at ansatte i finanssektoren manglet kompetanse om bærekraft og klimarisiko.

I tillegg ønsket vi å belyse tema knyttet til de store investeringsbeløpene som trengs de neste 10 – 20 årene dersom EU og verden skal nå klimamålene. V i ønsket også å fortsette arbeidet fra tidligere prosjekter støttet av Finansmarkedsfondet om

finansiell klimarisiko og hvordan denne kan håndteres. For prosjektet valgte vi målgruppene *ansatte og ledere i bank og forsikring, investorer og også den interesserte kunde/forbruker/opinion*. Vi startet prosjektet etter at EUs Green Deal – eller EUs grønne giv – ble lansert av Europakommisjonen og siden vedtatt av de øvrige EU-institusjonene Rådet (medlemslandene) og Europaparlamentet.

Gjennom prosjektet ønsket vi å bidra til økt kunnskap, økt oppmerksomhet og saklig offentlig samtale om hva EUs grønne giv ville få å bety ikke minst for norsk finansnæring. Vi oppfattet det som en form for «markedssvikt» at det ved søknadstidspunktet var svært lite stoff om disse temaene i norske medier.

Vi ønsket å tilby jevnlig stoff og faglig påfyll om dette stoffet, og å publisere og tilby dette både før og etter at Norge sluttet seg til EUs planer gjennom det som ble *Lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren og et rammeverk for bærekraftige investeringer*. (Vedtatt av Stortinget i desember 2021 og iverksatt i januar 2023.)

Av erfaring visste vi at etterspørselen etter slik kunnskap er relativt høy - ikke minst i finansnæringen - dersom kunnskapen tilbys i rette fora, og hvis det oppleves som pålitelig og relevant. Vi kontaktet Finansforbundet som organiserer ansatte i bl.a. bank, finans for øvrig og forsikring, prosjektet ble absolutt styrket av at Finansforbundet ønske å samarbeide om prosjektet – både om faglig innhold, kommunikasjon og om webinarer. Dyktige fagfolk i Finansforbundet bidro med innsikt i hvilken kunnskap om EUs Green Deal, om klimarisiko og relaterte tema som ville være nyttig for ansatte og ledere i finans og bidro med faglige innspill underveis i prosjektet. Dessuten sørget forbundet for å distribuere nyhetsbrev og invitasjoner til sine medlemmer. Det gode samarbeidet med Finansforbundet har vært av stor betydning for prosjektet. Vi satte også ned en svært kompetent referansegruppe som særlig det første året var inne med gode råd og en rekke innspill også i utformingen av prosjektets nettbaserte NANO-kurs om klimarisiko.

I prosjektet har vi jamfør søknad produsert i alt 20 nyhetsbrev med tittelen #Klimaogfinans, 20 dybdesaker (noen av disse med undersaker), åtte kronikker til øvrige media, to rapporter med saker som består av de tidligere publiserte dybdesakene, tre webinarer samt et nettbasert NANO-kurs om klimarisiko med i alt sju leksjoner.

Det er vrient å måle hvilken virkning og påvirkning et slikt prosjekt har. Men av tallene våre kan vi se at *interessen* for temaene vi tar opp i prosjektet har økt og at vi med prosjektet har bidratt til å dekke et behov for kunnskap. Her er noen eksempler:

- Vi har i prosjektet utarbeide nyhetsbrev som sendes jevnlig til lesere som tegner gratis abonnement. Nyhetsbrevet heter #Klimaogfinans. Nyhetsbrevet inneholder omtale av nyheter fra medier i andre land og som handler om klima og finans, nyheter fra EU om bærekraftig finans, grønnvasking, nye reguleringer – kort sagt stoff som blir gjort tilgjengelig for leser ved at sakene kureres og sendes ut i form av nyhetsbrev. Brevet inneholder også en dybdesak som er utarbeidet av en av våre journalister / frilansere. Da vi sendte ut første nyhetsbrev i prosjektet i januar 2021 hadde vi skaffet oss 503 abonnenter. Tre måneder senere – i april 2021 - rundet vi 1000 abonnenter. I juli 2023 er vi oppe i 2718 abonnenter. I tillegg publiseres nyhetsbrev og dybdesakene som egne saker på Klimastiftelsens nettavis Energi og Klima og sendes ut i nettavisens ordinære nyhetsbrev. Distribusjonen har følgelig vært bred.
- Også tallene for det nettbaserte NANO-kurs om klimarisiko vi har utviklet i dette prosjektet viser at behovet for kunnskap er til stede. Vi har måttet kjøre kurset i reprise flere ganger og har dessuten satt det opp som egne kurs for finansinstitusjoner som har ønsket å skolere egne ansatte og enkelte kunder. Av de rundt 20 000 påmeldte har drøyt 10 000 kursdeltagere gjennomført kurset *i sin helhet*. Mange har også gjennomført deler av kurset. Brorparten av deltagerne er tilknyttet finansnæringen.
- Webinarene vi har arrangert i samarbeid med Finansforbundet har også hatt god deltagelse, det første i november 2021 fikk godt over 800 påmeldte. Vi besluttet derfor å øke antall webinarer i prosjektet med ett, og arrangerte to i løpet av 2022.

Vår analyse av dette er at vi gjennom prosjektet har bidratt til å dekke et behov for kunnskap om emner som både finansnæringen, investorer og forbruker i økende grad skal forholde seg til og agere i forhold til. Vi tør derfor mene at prosjektet har hatt en nytteverdi i form av økt kunnskap og bevissthet i finansnæringen og blant interesserte forbrukere. Dette har vi merket på tilbakemeldinger vi har fått og ved at vi som har arbeidet med prosjektet gjentatte ganger har fått forespørsler om å holde foredrag knyttet til temaene.

Vi mener også at vi kan ha bidratt til å skape en forståelse for *hvorfor* det er viktig at EU-landene og EØS-landene blir enige om felles systemer for hva som er bærekraftig finans og felles systemer som skal bidra til at Europa når klimamålene. Dette mener vi at vi har bidratt til ved å trekke frem og intervju fagpersoner som anvender og ser nytten av EUs nye regelverk for finans. Et eksempel på dette er sjefsstrateg for bærekraft i forretningsbanken SEB i Stockholm, Karl-Oskar Olming, som i flere

år har deltatt i EU-kommisjonens arbeidsgruppe som har bidratt i utformingen av EUs handlingsplan for bærekraftig finans, inkludert taksonomien. I et dybdeintervju i dette prosjektet – [publisert på Energi og Klima i november 2022](#) - forklarer Olming at EUs taksonomi allerede bidrar til omstillingen, men at det er viktig at den utvikles videre:

– I den situasjonen menneskeheten befinner seg i, sier det seg selv at vi må bli bedre på å beskrive hvordan aktivitetene våre påvirker planeten og samfunnet. Det må til for å få til endring. Men så sier det seg også selv at denne måten å beskrive og kategorisere på ennå ikke er en profesjon som er ferdig utviklet. Vi må derfor ha ydmykhet for at vi nå holder på med å introdusere en ny måte å tenke på og som ikke er kommet like langt som tradisjonell økonomisk og finansiell beskrivelse.

•

Resultater: Hvilke resultater ble oppnådd? Hvordan er og/eller planlegges resultatene utnyttet? Hvilken betydning har prosjektet hatt eller ventes å ha for kontraktspartner?

Her er noen eksempler på oppnådde resultater:

- Vi har oppnådd utstrakt kunnskapsdeling om viktige emner.
- Vi har gjennom våre nyhetsbrev oppnådd å tilgjengeliggjøre saker om klima og finans fra andre medier og aktører i EU og andre verdensdeler.
- Vi har også inspirert til videre arbeid med temaene EU Green Deal / bærekraftig finan og klimarisiko.
- Vi har skolert mer enn 10 000 i temaet klimarisiko. Det er inspirerende at flere finansaktører – store og små - har bedt om å få bruke vårt NANO-kurs om klimarisiko til å holde egne interne seminarer og til å skolere egne ansatte.

Videre distribusjon av materialet:

Vi har i dette prosjektet produsert omfattende materiale som vil være relevant også framover. Vi vil derfor sørge for å bruke dette videre:

- Rapportene – den siste kom nå i juli 2023 – distribueres til alle Klimastiftelsens 6600 abonnenter, via Finansforbundet og naturligvis til de drøyt 2700 abonnentene av vårt nyhetsbrev #Klimaogfinans. Vår erfaring er at disse rapportene jevnlig lastes ned i lang tid etter lansering.
- Det nettbaserte NANO-kurset skal etter forespørslers fra aktører i finansnæringen settes opp i reprise en gang til, oppstart blir 5. september 2023. Når kurset er gjennomført vil innholdet bli publisert som en rapport med tittelen: *Klimarisiko på 40 minutter*.
- Opptakene fra webinarene – inkludert presentasjonene som er holdt - vil bli liggende på Klimastiftelsen.no, dette stoffes markedsføres i våre kanaler med jevne mellomrom.
- Alle journalistiske saker vi har publisert blir liggende på nettavisen Energi og Klima der interesserte til enhver tid kan finne dem. Vil vi også bruke sosiale medier til å få oppmerksomhet rundt de viktigste sakene. I Klimastiftelsen har vi ennå ikke besluttet hvordan vi kan dra med oss de drøyt 2700 abonnentene som gjennom dette prosjektet har fått jevnlig informasjon om gjennom vårt nyhetsbrev.
- Vi vil fortsette å bruke journalistikken som er produsert i prosjektet til å skrive kronikker til aviser rundt omkring i landet.

Policyimplikasjoner og -relevans: Er det noen resultater fra prosjektet som kan ha policyimplikasjoner og/eller vurderes som policyrelevante?

Vi mener at vi ved å spre kunnskap og løfte temaene i dette prosjektet har bidratt til økt oppmerksomhet rundt både EUs og finansnæringens viktige rolle i klimaomstillingen og rundt økende finansiell klimarisiko. Våre webinarer og våre nyhetsbrev har også tiltrukket seg beslutningstakere i forvaltning og politikk, vi håper derfor at kunnskapen vi har levert kan være nyttig ikke minst for disse gruppene. Vi håper dette kan komme til nytte også når det skal utformes politikk og regelverk.

Presseomtale:

Presseomtalen av prosjektet begrenser seg til våre egne kronikker i eksterne medier, som omtalt i punkt «Rapporter og publikasjoner»:

Stavanger Aftenblad:

<https://www.aftenbladet.no/meninger/debatt/i/bGI9v/eus-taksonomi-kommer-hjem-til-folk-flest-ogsaa-i-rogaland>

Fædrelandsvennen:

<https://www.fvn.no/mening/kronikk/i/a7Mrp7/eus-taksonomi-kommer-hjem-til-folk-flest-ogsaa-i-agder>

Budstikka:

<https://www.budstikka.no/eu-og-ansatte-pa-isi-hjelper-oss-til-a-slose-mindre/o/5-55-1483940>

Grimstad Adressetidende:

<https://www.gat.no/meninger/i/zEw0jw/i-starten-var-det-protester-og-klaging>

Kontraktspartners sluttvurdering: I hvilken grad svarte prosjektet til de forventninger som opprinnelig ble lagt til grunn? I hvilken grad har prosjektet bidratt til Finansmarkedsfondets formål om økt kunnskap om og forståelse for finansielle markeders virkemåte, samt større innsikt og bevissthet med hensyn til etikk på finansmarkedsområdet? Er det andre forhold eller erfaringer kontraktspartner ønsker å informere om?

Prosjektet svarte til forventningene på den måten at vi mente det ville være nyttig for ansatte i finans, for investorer og for interesserte forbrukere å få muligheten til å lese stoff om EUs Green Deal og hva denne store planen får å bety for finans og ikke minst om hva som er *formålet* med det nye regelverket knyttet til bærekraftig finans. Vi startet dette allmennoplysningsprosjektet om lag et år før Stortinget vedtok å implementere EUS regelverk i norsk lov i form av «Lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren og et rammeverk for bærekraftige investeringer». I den perioden var det svært lite omtale av denne viktige sakene i media. Vi tror at dette er en av grunnene til at mange meldte seg på vårt nyhetsbrev #Klimaogfinans og at mange leste våre dybdesaker om tema knyttet til for eksempel EUs taksonomi. Prosjektet kan ha bidratt til økt innsikt i hvordan finansnæringen og finansmarkedene kan påvirke tempoet i klimaomstillingen og hvordan finansnæringen og beslutningstagere i andre sektorer kan møte og forebygge finansiell klimarisiko. Prosjektet kan også ha bidratt til å større innsikt i hvor essensiell finansnæringen er for å allokere midler til klimaomstillingen.

Vi ble overrasket over den gode interessen for NANO-kurset om klimarisiko. Selv om dette er et tema miljøbevegelse og ledere i finansnæringen har vært opptatte av lenge, viser dette at det fremdeles er stort behov for kunnskap om de ulike formene for klimarisiko blant ansatte i finans, investorer og forbruker.

Vi vil understreke betydning av det gode samarbeidet med Finansforbundet som deler vårt syn på behovet for å tilby kunnskap og bygge kompetanse om bærekraftig finans. Dette samarbeidet har gitt prosjektet større spredning og betydning.

Økonomi:

Utgifter (1000 kroner)			Inntekter (1000 kroner)		
	Budsjett	Regnskap		Budsjett	Regnskap
Administrasjon/prosjektledelse	32.000,-	48.000,-	Finansmarkedsfondet	742.000,-	742.000,-
Andre personalkostnader: Dette er journalistarbeid i forbindelse med dybdeartiklene og nyhetsbrevene, journalistarbeid i forbindelse med webinarne, skriving av kronikker samt redaktørarbeid.	400.000,-	559.600,-	Andre offentlige midler	0,-	
Innkjøpte tjenester Dette dreier seg om innkjøp av frilansertjenester til produksjon av dybdeartikler, om grafisk bistand til utforming av det digitale NANO-kurset, om bistand fra klimaforsker til kvalitetssikring av NANO-kurset og om lisensbetaling for bruk av digital plattform (Junglemap) i forbindelse med NANO-kurset.	310.000,-	276.766,-	Finansiering fra utlandet	0,-	0,-

Utstyr	0,-	0,-	Egne midler	0,-	142.366,-
Andre kostnader	0,-	0,-	Andre private midler	0,-	
Sum	742.000,-	884.366,-	Sum	742.000,-	884.366,-

Finansmarkedsfondet kan kreve at prosjektansvarlig legger frem et mer detaljert prosjektrekskap, og kan ogsa kreve revisorattestasjon av regnskapet.

8. august 2023	 Anne Jortveit Prosjektleder	 Lars-Henrik Paarup Michelsen Prosjektansvarlig
Dato	Anne Jortveit Prosjektleder	Lars-Henrik Paarup Michelsen Prosjektansvarlig